

SLOVENSKO ČERPALO DRUHÝ NAJVVYŠŠÍ OBJEM EUROFONDŮ NA OBYVATEĽA Z KRAJÍN EÚ

SR získala v programovom období 2014 – 2020 z fondov kohéznej politiky takmer 381 eur na obyvateľa ročne. Po Estónsku (404 €) šlo o druhú najvyššiu intenzitu pomoci v celej EÚ (Graf 1).

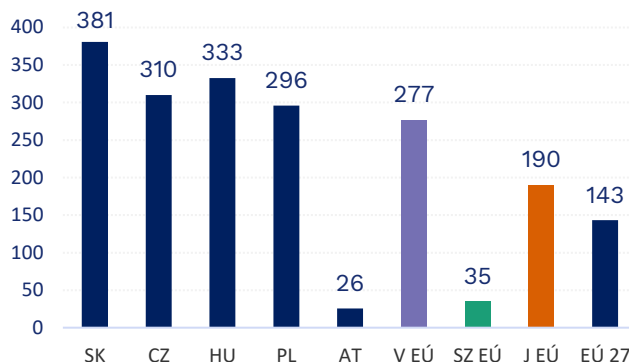
- Podľa 9. kohéznej správy Európskej komisie objem prostriedkov politiky súdržnosti predstavoval v rokoch 2014 – 2020 v priemere 2,44 % nášho HDP. Bol to štvrtý najvyšší podiel v EÚ za Chorvátskom, Maďarskom a Lotyšskom.
- Eurofondy posilňujú ekonomiku. Na základe ekonometrického modelu Európskej komisie na roky 2014 až 2043 by mala politika súdržnosti za programovacie obdobia 2014 – 2020 a 2021 – 2027 prispieť k zvýšeniu HDP na Slovensku kumulatívne o 6 % HDP.
- V čase sa mení relatívna sila ekonomík. Postkomunistické krajiny dosahovali v roku 2021 takmer 80 % priemeru HDP na obyvateľa v EÚ. V čase vstupu do EÚ v roku 2004 to bolo 52 %, zatiaľ čo v roku 1995 iba 45 %.
- Naproti tomu relatívna výkonnosť ekonomík južných členov EÚ klesla z takmer 110 % na necelých 90 % priemeru EÚ. Sever a západ EÚ osciluje okolo 120 % (Graf 2).

STREDU A VÝCHODU SLOVENSKA HROZÍ PRE ODLIV MOZGOV PÁD DO „ROZVOJOVEJ PASCE“

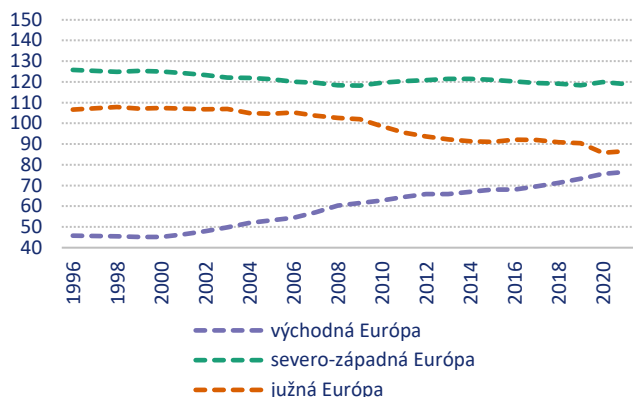
Regióny, ktoré sú v pasci rozvoja talentov, majú obmedzenú schopnosť budovať udržateľné, konkurencieschopné a znalostné ekonomiky.

- Podľa Európskej komisie je región v pasci rozvoja talentov, ak sa v ňom medzi rokmi 2015 a 2020 zrýchľoval pokles počtu obyvateľov v produktívnom veku (25-64 rokov) a zrýchlenie bolo väčšie ako 7,5 na 1000 obyvateľov. Zároveň je v ňom podiel ľudí s vysokoškolským vzdelaním pod priemerom EÚ (údaje z roku 2020), pričom tento podiel rástol pomalšie ako priemer EÚ medzi rokmi 2015 a 2020.
- V pasci rozvoja talentov sa nachádza 46 regiónov únie ako napríklad časti Bulharska, Rumunska, Maďarska, Chorvátska, Nemecka či Francúzska. Spolu tvoria 16 % populácie EÚ (Mapa 1).
- Stredné a východné Slovensko patria medzi 36 regiónov, ktoré smerujú do rozvojovej pasce. S regiónmi Lotyšska, Litvy, východného Poľska, Grécka, či vnútorného Španielska tvoria 13 % populácie EÚ.
- Regióny, ktorým hrozí pád do rozvojovej pasce, sa vyznačujú ročnou mierou čistej emigrácie ľudí vo veku 15–39 rokov medzi rokmi 2015 až 2020 vyššou ako 2 na 1 000 obyvateľov.

Graf 1: Priemerná ročná výška čerpania na obyvateľa vo V4 a vybraných regiónoch EÚ v programovom období 2014 – 2020 (v €)

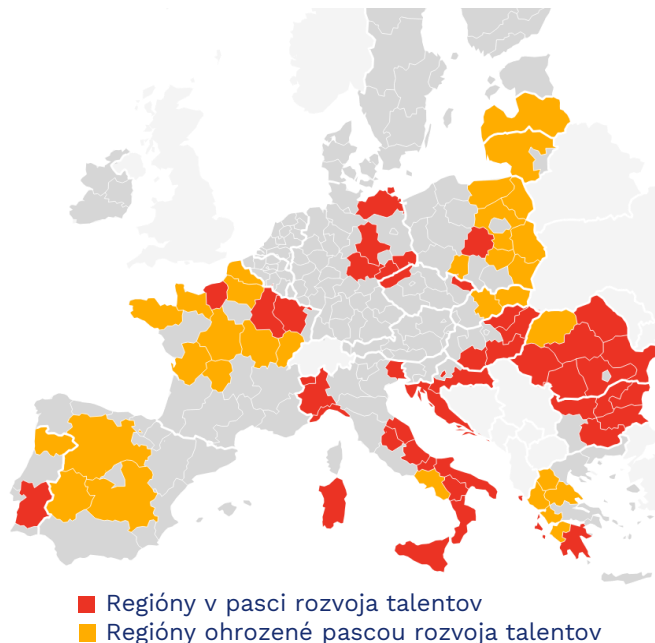
Graf 2: HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily v európskych regiónoch (% z priemeru EÚ)

Poznámka: Skupiny krajín v grafoch zahŕňajú štáty:
 Východná EÚ: BG, CZ, EE, HR, LV, LT, HU, PL, RO, SI, SK
 Severozápadná EÚ: BE, DK, DE, IE, FR, LU, NL, AT, FI, SE
 Južná EÚ: EL, ES, IT, CY, MT, PT

Zdroj: EK

Mapa 1: Regióny EÚ a pasca rozvoja talentov

SEKTOR VYBRANÝCH KOMERČNÝCH SLUŽIEB SA ZOTAVUJE PO PREPADE V ROKOCH 2022-23

Energetická a inflačná kríza sa podpísala pod pád tržieb v sektore služieb. Po prepade o 16 % v roku 2022 sa objem poskytnutých komerčných služieb na Slovensku len pomaly približuje k úrovni základného roka 2021 (Eurostat).

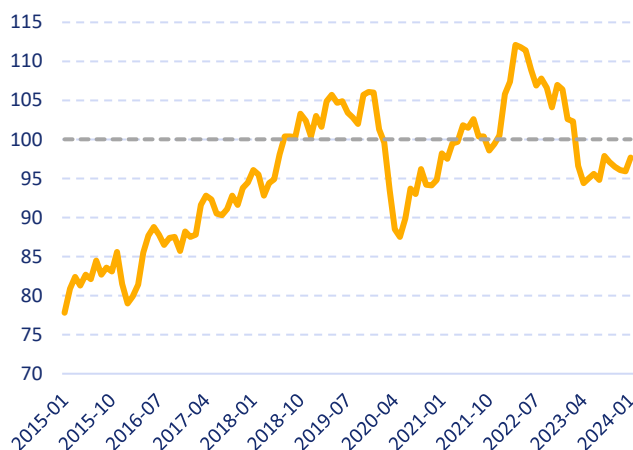
- Objem komerčných služieb meria index, ktorý vychádza z údajov o tržbách očistených o vplyv cien (Graf 3).
- Približne štvrtinový vplyv má doprava (najmä kamiónová) a skladovanie. Medzi marcom 2022 a aprílom 2023 sa tu tržby prepadli o 27 %.
- Odborné činnosti, napríklad právnici, architekti, ale aj centrá zdieľaných služieb (napríklad Dell, IBM) majú štvrtinový podiel. Sektor bol do marca 2023 stabilný, kedy došlo k prepadu o 15 %. Odvtedy sa vracia k pôvodným hodnotám.
- Približne päťtinový vplyv majú informačné technológie a komunikácie. Pandémia tu paradoxne pomohla k nárastu tržieb. Prepád o 10 % sa udial na prelome rokov 2019/2020.
- Ďalšími oblasťami sú administratívne a podporné služby (napríklad SPP distribúcia), ubytovanie a strava, a realitné aktivity. Posledné dve majú menší vplyv na celkový vývoj. V indexe nie je zahrnutý obchod, poisťovníctvo, finančné ani verejné služby.

NA SLOVENSKU SA CUDZIE JAZYKY UČÍ VYŠŠÍ PODIEL STREDOŠKOLÁKOV, AKO JE PRIEMER EÚ

Najmenej 2 cudzie jazyky sa učia takmer všetci gymnazisti a 1/3 žiakov odborných škôl (Eurostat).

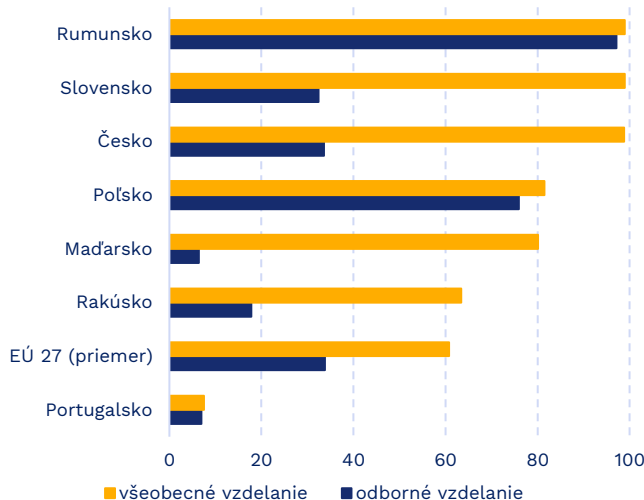
- Na vrchole rebríčka je Rumunsko, kde sa dva alebo viac cudzích jazykov učí 98,9 % gymnazistov a 97,1 % žiakov stredných odborných škôl (Graf 4).
- Cudzí jazyky sa v takmer všetkých krajinách EÚ učí viac gymnazistov ako žiakov odborných škôl. Výnimkami sú Taliansko a Cyprus. Medzi krajiny s najnižším podielom učiacich sa dva a viac cudzích jazykov patria Portugalsko, Írsko a Španielsko.
- V krajinách V4 a v Rakúsku u stredoškolákov dominuje anglický jazyk, ktorý je najžiadanejším cudzím jazykom u gymnazistov i žiakov odborných škôl (Graf 5). Angličtinu sa v týchto krajinách učí viac ako 90 % všetkých stredoškolákov na obidvoch typoch škôl. Výnimkou sú maďarské odborné školy, kde sa ju učia asi dve tretiny žiakov.
- Druhým najpopulárnejším cudzím jazykom v krajinách V4 je nemčina. Vo všetkých krajinách sa ju učí viac ako polovica gymnazistov a v Poľsku viac ako dve tretiny žiakov odborných škôl. Francúzštinu a španielčinu sa učí viac ako štvrtina gymnazistov v Rakúsku. Zhruba desatina rakúskych gymnazistov sa učí taliančinu.

Graf 3: Vývoj objemu vybraných komerčných služieb na Slovensku (2021 = 100, stále ceny)

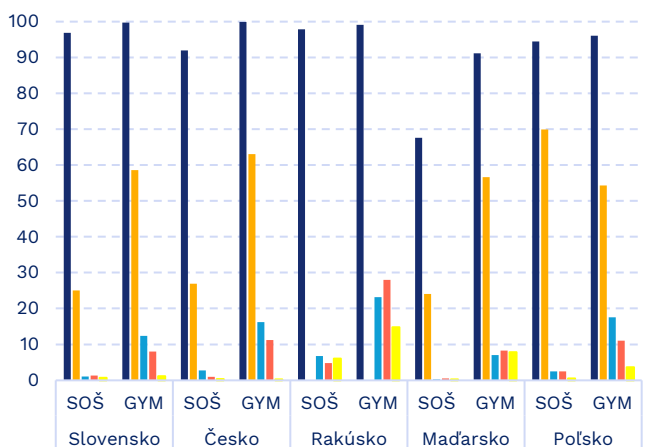

Zdroj: Eurostat

Graf 4: Podiel žiakov stredných škôl učiacich sa 2+ jazyky vo vybraných krajinách EÚ v 2022 (v %)

Graf 5: Podiel žiakov stredných škôl učiacich sa najpoužívanejšie svetové jazyky podľa typu školy vo V4 a v Rakúsku za rok 2022 (v %)

■ angličtina ■ nemčina ■ španielčina ■ francúzština ■ taliančina